

Alueiden komitean Lausunto aiheesta Klusterit ja klusteripolitiikka

(2008/C 257/12)

ALUEIDEN KOMITEA

- kehottaa Euroopan komissiota laatimaan puiteohjelman, jolla helpotetaan kaikkien asiaankuuluvien hallintojen yhteistyötä ja verkostoitumista, sekä suuntaviivat klusterien perustamista ja rajatylittävää yhteistyötä varten. Klusterien välinen yhteistyö on lupaava keino vahvistaa Euroopan innovaatiokykyä ja kiinnittää sijoittajien ja innovojien huomiota maailmanlaajuisesti. Klusteriorganisaatioiden rajatylittävän yhteistyön ei sen vuoksi pidä rajoittua pelkästään Eurooppaan vaan sen tulisi olla maailmanlaajuisista, ja lopullisena tavoitteena tulisi olla ns. maailmanluokan klustereiden muodostaminen.
- katsoo, että tulisi luoda yleinen strateginen kehys, jolla koottaisiin yhteen eri sidosryhmien eli julkishallintojen, korkeakoulujen, tutkimuskeskusten ja yritysten käyttämät lähestymistavat, jotta edellä mainittua kolmea prosessia voitaisiin soveltaa koordinoitusti.
  - Näin mahdollistetaan edellytysten luominen klusterien perustamiselle ja edistetään niiden kehitystä
  - kannustetaan klusterien ehdottamien aloitteiden toteuttamiseen
  - yhdistetään klusterit sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa varten.
- ehdottaa näin ollen strategisen kehityksen luomisprosessin ensiaskeleeksi korkean tason asiantuntijaryhmän perustamista. Ryhmän tehtävänä olisi tutkia aihetta ja osoittaa neuvostolle ja komissiolle suuntaviivat kriteerien integroimiseksi ja yhdenmukaistamiseksi.

Esittelijä: Antonio GONZÁLEZ TEROL (ES, PPE) Eurooppa-asioista vastaava pääjohtaja, Madridin autonominen alue

POLIITTISET SUOSITUKSET

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon, että 4. joulukuuta 2006 kokoontunut kilpailuneuvosto määritteli klusterit yhdeksi yhdeksästä Euroopan tason ensisijaisesta toimesta innovaation kehittämiseksi, ja

ottaa huomioon, että unionin puheenjohtajavaltio Slovenia on kehottanut alueiden komiteaa laatimaan lausunnon kesäkuun loppuun mennessä, jotta komitean näkemykset voidaan ottaa huomioon Euroopan komission valmistelemissa klusteripoliittikkaa käsittelevässä tiedonannossa (heinäkuu 2008),

ottaa huomioon Brysselissä 13.–14. maaliskuuta 2008 kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät, joissa todetaan, että innovoinnin toimintaedellytysten parantamiseen suunnattuja toimia olisi koordinoitava paremmin muun muassa tieteen ja teollisuuden välisten tiiviimpien yhteyksien ja maailmanluokan innovaatioklusterien avulla sekä kehittämällä alueellisia klustereita ja verkostoja ja että innovatiivisten pk-yritysten laajempaa osallistumista klustereihin ja julkisiin hankintoihin olisi helpotettava.

Yleiset huomiot

1. kehottaa unionin tulevaa puheenjohtajavaltiota Ranskaa jatkamaan klustereita käsitteleviä selontekoja, tutkimuksia ja poliittista keskustelua sekä tarkastelemaan uusia aloitteita, joita voitaisiin kehittää osana komission valmistelemaa klusteristrategiaa.

2. katsoo, että termi ”klusteri” tarkoittaa tiettyyn alaan erikoistuneiden yritysten maantieteellistä keskittymää, johon kuuluvilla yrityksillä on yhteyksiä tiettyihin tavarantoimittajiin ja alan muihin yrityksiin ja jotka kilpailevat keskenään mutta tekevät myös yhteistyötä. Tähän alaan kuuluu useita toimintalojkoja, ja se on erilaisten tietealojen ja toimintalojen yhdistelmä. Klusterien potentiaali on suurimmillaan silloin, kun ne pystyvät hyödyntämään keskinäiset riippuvuussuhteensa ja luomaan täydentävää liiketoimintaa, joka saa aikaan kaikkia klusterin jäseniä hyödyttäviä yhteisvaikutuksia ja kasvua koko alalle. Termiä *coopetition* käytetään kuvaamaan klustereille ominaista liiketoimintastrategiaa, jossa kilpailu ja yhteistyö yhdistyvät kilpailukyvyyn maksimoimiseksi. Klusterin jäseniltä edellytetään keskinäistä luottamusta, ja niillä on oltava tiettyjä samoja tavoitteita ja painopisteitä, jotta voidaan toteuttaa täysipainoista koordinoitua monitasoisessa toimintaympäristössä.

3. toteaa, että EU:lla on parantamisen varaa ideoiden muuntamisessa uusiksi tuotteiksi ja palveluiksi, ja katsoo, että on otettava käyttöön uusia politiikkoja, joilla helpotetaan tiedon luomiseen, välittämiseen ja soveltamiseen osallistuvien erilaisten yhteiskunnallisten toimijoiden verkostoitumista. Käytännössä tämä tarkoittaa, että julkishallintojen, korkeakoulujen, tutkimuskeskusten ja yritysten välille on luotava uusia yhteyksiä.

4. katsoo, että investoiminen tutkimukseen ja kehitykseen on välttämätöntä mutta että se on tähän asti ollut riittämätöntä. Innovoinnin tukemiseksi Euroopassa on tärkeää yhdistää voimat ja kannustaa investoimista tutkimukseen erityisesti strategisilla aloilla.

5. korostaa, että pelkästään yritysten maantieteellinen keskittäminen ei takaa klustereiden, verkostotalouden tai synergioiden syntymistä tai kilpailukyvyyn kehittymistä. Klustereiden olemassaolo edellyttää kriittistä massaa ja riittävää tuotannon määrää. Yhteistoiminnan sujuminen ja jatkuvuus edellyttävät myös laadullisten näkökohtien ja ulkoisten olosuhteiden huomiointamista ja erityisesti yritysten välistä luottamusta ja asianmukaisia suhteita.

6. katsoo, että kahden edellä mainitun tekijän mittaamiseen ei ole riittävästi tilastotietoa, ja ehdottaa, että Euroopan klusterienseurantakeskus tekisi tutkimuksen niiden edellytyksistä, koska ne määrittävät klusterien olemassaoloa. Tässä yhteydessä komitea voi tarjota tukeaan, koska sillä on kokemusta ja läheiset yhteydet alueisiin.

7. toteaa, että klusterit ovat tärkeitä innovaation vetureita. Ne edistävät teollisuuden ja palvelualan kilpailukykyä ja kestävästä kehityksestä sekä vauhdittavat alueiden talouskehitystä luomalla vaurautta ja työpaikkoja ja vaikuttamalla alueelliseen yhteenkuuluvuuteen, joka on yksi Lissabonin strategiaan sisältyvistä EU:n tavoitteista.

8. katsoo, että monissa tapauksissa viranomaisten ja yksityisten tahojen tulisi osallistua klusterien toiminnan edistämiseen ja auttaa pitämään ne toimialansa huipulla.

9. katsoo, että julkisella sektorilla voi myös olla merkittävä rooli pyrittäessä vastaamaan haasteisiin, joita liittyy klustereita koskeviin aloitteisiin. Se voi

— auttaa tavoitteiden asettamisessa ja tulosten seurannassa,

— helpottaa klustereiden luomiseen tähtäävää prosessia sen kehittyessä ja kypsyyssä ajan myötä (kuten seuraavassa kohdassa esitetään),

— sisällyttää klustereita koskevan aloitteen laajempaan poliittiseen toimintalistaan.

10. katsoo myös, että viranomaisten tehtävänä on luoda klustereille myönteinen toimintaympäristö esimerkiksi seuraavin tavoin:

— Varmistetaan ammattitaitoisen työvoiman saanti.

— Yksinkertaistetaan klusterien perustamisen ja kehittämisen edellyttämiä hallintomenettelyjä.

— Kannustetaan tietokeskusten ja integroitujen palvelukeskusten perustamiseen.

— Tuetaan oppilaitosten ja klusterien välistä yhteistyötä etenkin perustamalla erityiskoulutusta tarjoavia yhteisiä keskuksia. Jokaisessa jäsenvaltiossa olisi syytä olla ainakin yksi klusteri-ehiin liittyvää erityiskoulutusta tarjoava oppilaitos.

— Varmistetaan, että saatavilla on klusterien tarpeet täyttäviä sopivia rahoitusvälineitä, ja vahvistetaan yrittäjien, innovaatiokeskusten, investoijien ja rahoituslähteiden välisiä suhteita.

— Helpotetaan koordinoitua sekä klusterin sisällä että muiden klusterien kanssa sekä klusterien ja julkishallintojen välisiä yhteyksiä.

— Edistetään klusterien ulkoisia kehittämismahdollisuuksia, vauhditetaan niiden toimintaa kansainvälisesti ja kannustetaan rajatylittävien verkostojen perustamiseen. Asianmukaisella politiikalla voidaan luoda alueelle ja klusterille merkki-imago, joka vahvistaa niiden mahdollisuuksia ulkoiseen kasvuun.

— Edistetään tutkimus- ja kehitystoimintaa ja innovointia klusterien omalla vaikutusalueella ja kiinnitetään erityistä huomiota innovatiivisten aloitteiden käynnistämisen ja kehittämisen avaintekijöihin, jotka voivat saada aikaan kerrannaisvaikutuksia yksityissektorilla.

— Tuetaan ja vauhditetaan yksityissektorin aloitteita ja muistetaan, että hallinnon kolme tasoa eli yhteisön taso sekä kansallinen ja alueellinen taso on nivottava yhteen ja että alueilla on keskeinen rooli määriteltäessä ja toteutettaessa klusterien tukemiseen tarkoitettuja politiikkoja.

Komitea korostaa kuitenkin, että viranomaisten on vältettävä kahta merkittävää virhettä:

— Klustereita ei pidä luoda tyhjästä. Ne kehittyvät yleensä luonnostaan, ja niiden keinotekoinen perustaminen ei todennäköisesti onnistu.

— Samoista syistä on vältettävä klusterien elinkaaren keinotekoisista pidentämisestä silloin, kun markkinat ja teknologiat ovat jo tehneet ne tarpeettomiksi.

11. katsoo, että voidakseen kilpailla maailmanlaajuisilla markkinoilla klusterien on rakennettava vahva verkosto, johon kuuluu yrityksiä, korkeakouluja ja viranomaisia, ja ylläpidettävä jatkuvaa innovointiprosessia, joka mahdollistaa uusien yhteisvaikeutusten syntyminen. Tämä on ainoa tapa varmistaa klusterien elinkelpoisuus tulevaisuudessa. On muistettava, että vaikka huippuosaaminen on yksi klusterien piirteistä, kaikki klusterit eivät voi saavuttaa samaa kehitystasoa tai kansainvälistä ulottuvuutta. Huippuosaaminen syntyy vähitellen ajan kuluessa erityisrahoituksen, hyvän hallinnon ja rakenteellisten, markkinasuuntautuneiden uudistusten avulla. Niillä mahdollistetaan tuotannon-tekijöiden tarvittava liikkuvuus (riskipääoma ja tutkijat).

12. katsoo, että nykyään markkinoiden globalisoituessa on keskeisen tärkeää luoda klustereiden avulla maailmanlaajuisia arvoketjuja yritysten välisen koordinoinnin ja yleisen kilpailukyyn kehittämiseksi. Innovointi on kaikkien klusterien perusominaisuus, mutta kaikki niistä eivät toimi korkean teknologian aloilla, vaan jotkut toimivat myös keskitason tai matalan teknologian aloilla.

13. muistuttaa, että klusterit ovat erityisen hyödyllisiä pk-yrityksille, koska niiden tarjoama toimintaympäristö kannustaa yhteyksiin korkeakoulujen ja suurten yritysten kanssa ja mahdollistaa pääsyn kansainvälisiin kaupan verkostoihin.

14. varoittaa kuitenkin siitä, että jotkut maat ja alueet keskittyvät liikaa pk-yrityksiin ja jättävät huomiotta sen tosiseikan, että ellei klustereihin kuulu riittävän suuria yrityksiä, niiden vaikutus voi jäädä vaatimattomaksi.

Panos Lissabonin strategian tavoitteiden saavuttamiseen

15. katsoo, että nykyisin tuotannon-tekijöiden vapaa liikkuvuus ja kehittyneiden talouksien korkeat kustannukset suosivat toiminnan siirtämistä. Siihen on vastattava suuntaamalla tuotantojärjestelmiä korkean lisäarvon toimintaan ja erityisesti tutkimukseen ja kehitykseen sekä innovointiin.

16. toteaa, että **Lissabonin strategia** oli vastaus globalisaation uusiin haasteisiin, koska sen tarkoituksena oli vahvistaa EU:n inhimillistä pääomaa, lisätä innovaatiopolitiikan johdonmukaisuutta ja luoda sille lainsäädäntökehys, edistää innovatiivisten yritysten perustamista ja kasvua ja kehittää innovaatiojärjestelmän sisäisiä rajapintoja. Näiden tavoitteiden saavuttaminen helpottaa siirtymistä innovoinnille ja osaamiselle avoimeen ja siten myös — ellei kustannusten niin ainakin lisäarvon kannalta — kilpailukykyiseen yhteiskuntaan.

17. korostaa, että alueiden kilpailukyyn lisäämiseksi on tärkeää edistää pääomavaltaisia ja selkeästi innovatiivisia aloja, joiden henkilöstö on pitkälle erikoistunutta.

18. toteaa, että yksityisiä investointeja tutkimus- ja kehitystoimintaan ei Euroopassa ole riittävästi. Komitea katsoo kuitenkin, että julkisten varojen lisääminen tutkimus- ja kehitystoimintaan ei ole järkevää, elleivät yritykset itse omaksu tavoitteita ja käynnistä tarvittavia aloitteita. Onkin tärkeää, että kunkin maan julkiset t&k-menot ovat riittävällä tasolla ollakseen tehokkaita. Tämä on ainoa tapa ohjata tutkimus- ja kehitystoiminnan kustannuksia markkinoille. Julkisten tutkimus- ja kehitystoimintaan tehtävien sijoitusten tulisi tukea yksityisen sektorin t&k-toimintaan sijoittamista, jotta sen osuus bruttokansantuotteesta nousisi merkittävästi Euroopan alueilla. Tämän tavoitteen saavuttamisessa on neljä tärkeää toimintalohkoa:

- Kannustetaan **klusterien** sekä yritysten ja julkisten laitosten muodostamien ryhmittymien **kehittämistä** erittäin innovatiivisille aloille.
- Perustetaan tällaiseen toimintaan sopivia paikkoja, joissa osaaminen (korkeakoulut) ja yritykset sijaitsevat vierekkäin (tiede- ja teknologiapuistot).
- Lisätään sekä rahoitus- että muita välineitä, joilla tuetaan **uusien innovatiivisten yritysten perustamista**.
- Kannustetaan erilaisten osaamis-, tutkimus- ja kehitys- sekä innovaatiokeskusten välistä verkostoitumista sekä edistetään tiedonvaihtofoorumeja ja innovaatiotoiminnassa menestyvien alueiden verkostojen perustamista.

Yhteisön ulottuvuuden kehittäminen

19. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission lukuisten ohjelmien ja verkostojen välityksellä toteuttamiin toimiin, jotka ovat johtaneet todelliseen edistymiseen klusterien suunnittelussa ja perustamisessa ja mahdollistaneet kokemusten vaihtamisen.

20. ei aseta kyseenalaiseksi Euroopan komission tukea uusien ja vahvistettujen klusterien kehittämiseksi kansallisella tai alueellisella tasolla. Komitea katsoo kuitenkin, että tarvitaan tietoa hyvien käytäntöjen tunnistamisesta ja kehittämisestä. Lisäksi tarvitaan keskuksia määrittelemään välineitä, joita voitaisiin hyödyntää järjestelmällisesti ja joiden tulisi olla helposti toimijoiden saatavilla. Komitea huomauttaa, että se on käynnistänyt tätä tarkoitusta varten tutkimuksen aiheesta "Klusterit ja klusteripolitiikka — opas paikallis- ja aluetason päättäjille".

21. kehottaa Euroopan komissiota laatimaan puiteohjelman, jolla helpotetaan kaikkien asiaankuuluvien hallintojen yhteistyötä ja verkostoitumista, sekä suuntaviivat klusterien perustamista ja rajatylittävää yhteistyötä varten. Klusterien välinen

yhteistyö on lupaava keino vahvistaa Euroopan innovaatiokykyä ja kiinnittää sijoittajien ja innovoijien huomiota maailmanlaajuisesti. Klusteriorganisaatioiden rajatylittävän yhteistyön ei sen vuoksi pidä rajoittua pelkästään Eurooppaan vaan sen tulisi olla maailmanlaajuisista, ja lopullisena tavoitteena tulisi olla ns. maailmanluokan klustereiden muodostaminen.

22. katsoo, että klusterien välinen yhteistyö on pk-yrityksille ratkaisevan tärkeää. Se helpottaa tiedonkulkua ja teknisen tiedon vaihtoa ja mahdollistaa tutkimusinfrastruktuurin ja tuotantoresurssien jakamisen.

23. katsoo, että on olemassa tietynlaista ristiriitaa, koska monet klusterit haluavat kehittää toimintaansa omilla alueillaan tai kotimaissaan, kun taas toisaalta tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtaminen muissa valtioissa sijaitsevien naapuriklusterien kanssa tarjoaa suuria mahdollisuuksia.

24. kehottaa komissiota poistamaan EU:sta kaikki kaupan ja investointien esteet. Sisämarkkinoiden täysimääräinen toteuttaminen on keskeinen osa markkinoiden avaamista kilpailulle.

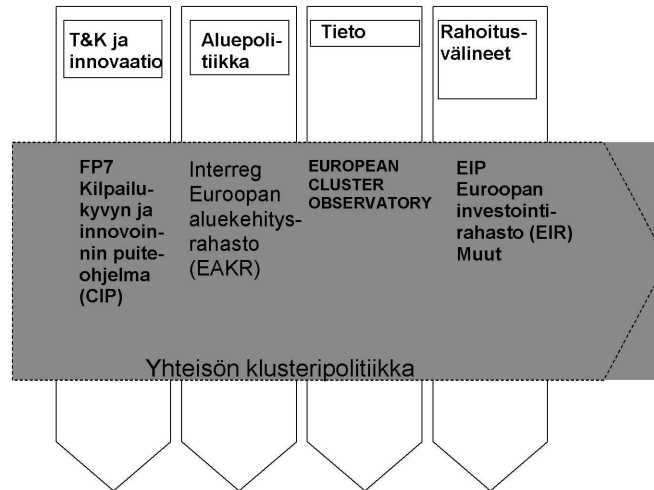
25. huomauttaa, että kaupan esteet sekä lainsäädännön, sosiaaliturvan ja hallinto- ja verojärjestelmien erot voivat haitata merkittävästi rajatylittävää yhteistyötä. Lisäksi kielirajat vaikuttavat niin, että klusterit toimivat ja toteuttavat tavoitteitaan useimmiten kotimaansa rajojen sisäpuolella, mikä rajoittaa niiden kansainvälisiä yhteyksiä.

AK:n suositukset

26. suosittaa, että Euroopan komissio korjaa klusterien edistämiseen tarkoitettujen toimien hajanaisuuden, ja katsoo, että ne tulisi koota yhteen erityiseen toimintalinjaan, jolla edistetään klusterien toimintaa ja tuetaan niiden yhteistyötä.

27. katsoo, että kun otetaan huomioon komission antama entistä suurempi merkitys alueviranomaisten toiminnalle klusterialoitteiden edistämiseksi, koordinoimiseksi ja hyödyntämiseksi, komission tulee välttämättömänä täydentävänä toimena varmistaa, että sen suoraan hallinnoimat tutkimus- ja innovaatioaloitteet (pääasiassa seitsemäs puiteohjelma ja yhteisöaloiteohjelmat) ovat entistä näkyvämmiin esillä aluetasolla. Asiaan on myös kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta voidaan varmistaa asianmukainen vuorovaikutus komission tutkimuksen ja innovoinnin alalle perustamien riippumattomien virastojen ja yhteisten teknologioaloitteiden kanssa.

28. kehottaa yhdenmukaistamaan klusteriiden kannustuskriteerit ja sisällyttämään ne kaikkeen yhteisötason toimintaan, sillä AK katsoo niiden olevan tärkeä lisä yhteisön nykyisiin politiikkoihin kaikilla tasoilla. Näin voidaan luoda **yksi johdonmukainen lähestymistapa** nykyisin monilla aloilla sovellettavien erilaisten klusteriä koskevien unionin aloitteiden sijaan. Esimerkkejä tällaisista osa-alueista ovat tutkimus- ja kehitystoiminta, alueidenvälinen yhteistyöpolitiikka, teknologia- tai kilpailuseuranta ja projektirahoitustuki.

29. korostaa, että kaikissa kyseisen yhtenäisen näkemyksen mukaisesti edistettävissä toimenpiteissä tulisi keskittyä kasvuun ja kilpailukykyyn sekä ensisijaisesti toiminta-aloihin, joiden on kokemusten ja tietojen vaihdon lisäksi sisällettävä yhteisiä hankkeita ja aloitteita, hankkeiden välistä henkilökunnan ja edunsaajien vaihtoa, yhteisön verkostojen ja laitosten kehittämistä jne.

Tätä tarkoitusta varten komitea ehdottaa seuraavia toimia:

1. OTETAAN KÄYTTÖÖN YHTEINEN STRATEGINEN KLUSTERIKEHYS

katsoo, että tulisi luoda **yleinen strateginen kehys**, jolla koottaisiin yhteen eri sidosryhmien eli julkishallintojen, korkeakoulujen, tutkimuskeskusten ja yritysten käyttämät lähestymistavat, jotta edellä mainittua kolmea prosessia voitaisiin soveltaa koordinoitusti. Näin

- mahdollistetaan edellytysten luominen klusterien perustamiselle ja edistetään niiden kehitystä
- kannustetaan klusterien ehdottamien aloitteiden toteuttamiseen
- yhdistetään klusterit sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa varten.

ehdottaa näin ollen strategisen kehyksen luomisprosessin ensiaskeleeksi korkean tason asiantuntijaryhmän perustamista. Ryhmän tehtävänä olisi tutkia aihetta ja osoittaa

neuvostolle ja komissiolle suuntaviivat kriteerien integroimiseksi ja yhdenmukaistamiseksi. Ryhmän tulisi toimia hyvin itsenäisesti ja sen puheenjohtajan tulisi olla alalla tunnettu arvovaltaa nauttiva henkilö. Ryhmään tulisi niin ikään kuulua kaikkien aiheeseen liittyvien tahojen edustajia: poliittisia edustajia, eri hallintojen, erityisesti aluehallinnon, edustajia, klusteriiden hallinnasta kokemusta hankkineiden yritysten edustajia, yliopistojen, tutkimus- ja teknologiakeskusten, rahoituslaitosten sekä muiden mahdollisten rahoittajatahojen (bisnesenkeleiden verkostojen, riskipääomarahastojen jne.) edustajia.

katsoo, että strateginen kehys hyödyttäisi tietyillä aloilla jo olemassaolevia klustereihin liittyviä aloitteita, kokoaisi ne yhteen ja loisi toimintalinjoja, joilla voidaan edistää klusterien kehittämiseen kuuluvia prosesseja.

Pohdintavaihe

- Luodaan kehittämiseen tarvittavat ulkoiset olosuhteet.
- Tarjotaan rahoitusapua, jotta voidaan liittää yhteen samalla alueella sijaitsevat pienet ja suuret yritykset ja hyödyntää mahdollisia yhteisvaikutuksia.
- Yksilöidään hankkeen vetureina toimivat yritykset.
- Luodaan yhteyksiä alan tutkimuskeskusten kanssa.

Käynnistysvaihe

- Kehitetään luottamukselliset suhteet.
- Yhdistetään eri klustereihin kuuluvia yrityksiä rajatylittävien metaklusterien luomiseksi.
- Luodaan oma organisaatorakenne ja merkki-imago.
- Kehitetään strategista yhteistyötä koskeva suunnitelma.

Kasvuvaihe

- Luodaan ja kehitetään omia projekteja.
- Sisällytetään klusterit eurooppalaisiin teknologiafoorumeihin.
- Luodaan klusterien välisiä kumppanuuksia ja alueidenvälinen yhteistyöfoorumi.
- Tiedotetaan klustereiden yhteistyön tuloksista ja varmistetaan, että hankkeen tulokset tulevat tunnetuiksi myös muilla alueilla.
- Luodaan uusia tuotteita yhteisten aloitteiden tuloksena.

Kypsyysvaihe

- Luodaan omia patenteja ja innovaatioita.
- Syntyy kaupallisia alaklustereita.
- Kehitetään strategisia kumppanuuksia taloudellista kehitystä varten.
- Houkutellaan alueelle uusia investointeja.

2. ALOITTEET, JOILLA EDISTETÄÄN STRATEGISEN KEHYKSEN LUOMISTA JA LISÄTÄÄN HANKKEEN USKOTAVUUTTA

toteaa, että klustereissa tehtävää **yritysten välistä yhteistyötä** on kannustettava edistämällä ensiluokkaisen klusteriverkkojen verkoston luomista, jotta kyseiset klusterit voivat jakaa palveluja sekä tietoa parhaista käytänteistä EU:n tasolla ja maailmanlaajuisesti. Yhteistyötä olisi kannustettava esimerkiksi seuraavin tavoin:

- Kehitetään ja otetaan käyttöön yhteistyövälineitä, jotta alueellisissa klustereissa saatua osaamista voidaan jakaa.
- Tuetaan eri klustereihin kuuluvien toimijoiden ja erityisesti yritysten yhteisiä tapahtumia ja tapaamisia.
- Laaditaan kaikkien eurooppalaisten klusterien toiminnasta yhteinen vuosikertomus.
- Edistetään yhteisten palvelujen kehittämistä koulutus-, tiedotus- ym. aloilla.

korostaa, että julkishallintojen on tärkeää kannustaa **kysyntää ennakoivia hankkeita** seuraavin tavoin:

- Yhdistetään eri alueilla sijaitsevat teknologian seuranta-keskukset luomalla teollisen tutkimuksen ja innovoinnin eurooppalainen seurantajärjestelmä ja lisäämällä henkistä pääomaa koskevaa tietoa, jotta voidaan ennakoita mahdollisia tarjontapuolen ratkaisuja ja lisäarvoa tuottavia teknologioita.
- Kannustetaan yhteistyöhön eurooppalaisten teknologiafoorumien kanssa

- Toteutetaan useiden alueiden yhteisiä julkisen sektorin hankkeita (yhteiset vaatimusmäärittelyt ja hankintaprosessit)

- Edistetään yhteisten sääntöjen luomista eri aloille, jotta voidaan kannustaa ja valmistautua innovatiivisten teknologioiden kehittämiseen.

korostaa, että on erittäin tärkeää koota kaikki olemassaoleva tieto yhteen **klustereita koskevaan eurooppalaiseen tietojärjestelmään (Infocluster)** ja sisällyttää siihen yrityksille hyödyllisiä tietoja, joita nykyään on vain osittain saatavilla. Komitea katsoo, että parhaiten tällaista tietojärjestelmätehtävää voisi hoitaa eurooppalainen klustereiden seuranta-keskus. Järjestelmään sisältyisi:

- alueellinen tietojärjestelmä, joka kattaa nykyiset infrastruktuurit ja tutkimuskeskukset, tutkimuksen ja kehityksen sekä innovoinnin alalla toimivat yritykset, korkeakoulut ja muut laitokset, kehitettävät tutkimusalat, tärkeimmät tekniset ja poliittiset yhteydet jne. Järjestelmä helpottaisi osaamiskeskusten ja klusterien verkostoitumista. Euroopan komissio voisi hallinnoida järjestelmää yhteistyössä AK:n kanssa, ja AK voisi osaltaan tarjota yhteyksiä alueisiin ja aluetason klustereihin.

- dynaaminen eurooppalainen kilpailubarometri, jonka avulla klusterit voisivat verrata toimintaansa muihin vastaaviin ja nähdä asemansa kilpailussa

- klusteripoliittinen kartoitus, joka sisältää kunkin maantieteellisen alueen kansalliset ja alueelliset politiikat kaikilla aloilla (tutkimuksen ja kehityksen sekä innovoinnin rahoitus, rahoitusvälineet, koulutus ja vaihto-ohjelmat jne.) tiedonvaihtoa varten

- erilaisia kertomuksia yritysten tai klusterien soveltamista parhaista käytännöistä osaamisen jakamiseksi.

katsoo, että **innovoinnin tukemiseen tarkoitettuja rahoitusvälineitä** (pääoma/lainat/suora tuki) on **koordinoitava** alueittain tai valtioittain, jotta investointeja useisiin Euroopan valtioihin kuuluvia alueita käsittäviin suuriin hankkeisiin voidaan helpottaa klusterien välityksellä hyödyntämällä täysipainoisemmin Euroopan investointipankin ja Euroopan investointirahaston kaltaisten unionin rahastojen tukea.

toteaa, että klusterit voivat **hyödyntää yhteisiä resursseja ja palveluita**, jotta voidaan varmistaa korkealaatuisten palvelujen saatavuus. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi:

- erikoisalojen työpaikkojen vaihto, tutkijanvaihto-ohjelmat ja yksityisen sektorin tarjoama koulutus
- yrityshautomopalveluita jakavien yritysten liikkuvuus
- teknisten taitojen, tutkimusrakenteiden ja tuotantovalmiuksien vaihto mittakaavaetujen saavuttamiseksi
- tutkimuksen seuranta, teollista innovointia ja henkistä pääomaa koskevaa tietoa käsittelevän eurooppalaisen järjestelmän kehittäminen.

Bryssel 19. kesäkuuta 2008

3. ARVIOINTITOIMET (ENNEN HANKETTA, SEN AIKANA JA SEN JÄLKEEN) TULEVIEN HANKKEIDEN OHJEISTAMISEKSI

katsoo, että arviointi on tutkimusväline, jonka puitteissa voidaan hyödyntää erityisiä tekniikkoja ja vastata seuraavalaaisiin kysymyksiin: Onko klusterin tarpeet täytetty? Onko suunniteltu sopiva strategia ja onko se otettu asianmukaisesti käyttöön? Onko sillä toivottu vaikutus? Voidaanko saavuttamatta jääneitä tavoitteita tarkastella uudelleen? Voidaanko strategian tehokkuutta lisätä?

toteaa, että arviointi on väline, jota tulisi käyttää koko toteuttamisvaiheen ajan, ja että sen tulisi muun muassa lisätä klusteripolitiikan uskottavuutta.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Luc VAN DEN BRANDE
